

Standard č. 7

Prevence

7a)

Orgán sociálně-právní ochrany aktivně vyhledává a monitoruje ohrožené děti. Prokazatelně koordinuje, případně vytváří podmínky pro preventivní aktivity ve svém správním obvodu.

Prevence je soubor opatření, která předcházejí nežádoucímu jevu. Nežádoucím jevem v rámci SPOD může být výchovný problém, zanedbávání výchovy, drogová závislost, trestná činnost, konflikty s vrstevníky, nemoci, úrazy, domácí násilí, týrání apod. Preventivní činnost OSPOD je zahrnuta v § 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, pracovníci OSPOD jsou s jednotlivými odstavci § 10 seznámeni a dodržují daná pravidla a postupy.

Kompetence a postupy při vyhledávání a monitorování dětí vyžadujících pomoc:

Všichni pracovníci OSPOD na základě žádosti soudu nebo jakéhokoliv podnětu, týkajícího se závadového chování dětí nebo závadového chování rodičů vůči dětem (§ 6 zákona č. 359/1999 Sb.), provedou sociální šetření v rodině formou terénní nebo ambulantní, zmapují situaci v rodině, vyhodnotí rizika a zjistí i samotný názor dítěte na situaci v rodině. Poté provedou vyhodnocení situace dítěte.

V rámci šetření v rodině si všímají signálů od dítěte, které by mohlo nasvědčovat tomu, že je dítě ohrožené. V případě, že pracovníci OSPOD shledají nutnou potřebu intervence v rodině nebo vhodnost konkrétní sociální služby, nabídne OSPOD kontakt na danou službu, případně pomůže zajistit první kontakt rodiny s danou službou.

OSPOD ÚMČ Brno Vinohrady využívá k prevenci rizikového chování dětí mimo jiné tzv. **Systém včasné intervence** a touto formou tak získává informace od zapojených subjektů (městská policie, PČR, PMS).

OSPOD ÚMČ Brno Vinohrady **spolupracuje** v oblasti prevence se sociálními pracovníky jiných městských částí města Brna i jiných obcí s rozšířenou působností.

Na úrovni Magistrátu města Brna dochází k **pravidelným setkáním a poradám**, na kterých jsou pracovníci informováni o novinkách a změnách agendy SPOD. Dále se pracovníci účastní seminářů a setkání, které pořádají různé organizace a instituce činné v prevenci sociálně-patologických jevů.

Vedoucí odboru – kurátor pro mládež se pravidelně účastní **konference** České sociologické společnosti, sekce sociální patologie, kde je odborně diskutováno mnoho témat z oblasti sociálně patologických jevů a kde je možnost konzultovat konkrétní případy s mnoha odborníky.

Pracovníci OSPOD aktivně **vyhledávají a monitorují děti**, na které se sociálně právní ochrana zaměřuje, tato činnost probíhá průběžně v rámci celistvé činnosti OSPOD. Občané jsou průběžně nabádáni k upozorňování na ohrožené děti. Vyhledávání ohrožených dětí probíhá při sociálních šetřeních a při konzultacích s rodiči a dalšími osobami.

Pracovníci OSPOD také **monitorují prostředí**, která jsou ohrožující z hlediska jejich vývoje a výchovy. Vyloženě vyloučená lokalita se v MČ Brno-Vinohrady nenachází, ovšem lze konstatovat, že v oblasti parku na Pálavském náměstí a okolo nákupního centra Albert se lze nejčastěji setkat s nevhodně se chovajícími osobami, které požívají alkohol či budí veřejné pohoršení.

Vedoucí odboru pravidelně jednou za pololetí navštěvuje v podvečerních hodinách společně s PČR **restaurační zařízení** v městské části a sleduje, zda nedochází k podávání alkoholických nápojů či zjevné konzumaci návykových látek dětmi a mladistvými. Společně s městskou policií monitoruje výskyt injekčních stříkaček a dalších míst, kde se bezprizorně schází děti a mládež a provádí tam preventivní aktivity.

Podle potřeby – vždy k aktuálně řešenému problému – **provádí preventivní aktivity** v podobě přednášek na aktuální téma také v základních školách ve správním obvodu MČ Brno-Vinohrady, vždy po dohodě s vedením školy a školním metodikem prevence.

Sociální pracovníci aktivně **pomáhají** rodičům a osobám odpovědným za výchovu při řešení problémů spojených s péčí o nezletilé děti.

OSPOD **přijímá** informace a podněty ohledně možného ohrožení dítěte např. prostřednictvím e-mailu, písemným, telefonickým a ústním sdělením. Podněty a informace může OSPOD obdržet od jakékoliv fyzické nebo právnické osoby a to i anonymně. I anonymní podání je v rámci možností prošetřeno.

Na OSPOD se může s žádostí o pomoc obrátit rovněž samo dítě, a to i bez vědomí rodičů nebo jiných fyzických osob odpovědných za výchovu v souladu s § 8 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb. Viz standard č. 1 – Místní a časová dostupnost + letáčky OSPOD.

Dětem i veřejnosti slouží k jejich podnětům, připomínkám a event.. i k vyjádření obav a zážitků i **schránka důvěry**, která je umístěna po pravé straně chodby Odboru sociálních věcí, školství a kultury, ve 3. patře budovy ve výšce přizpůsobené dětské výšce. Schránku pravidelně každé ráno kontrolují sociální pracovníci. Případný obsah konzultují s vedoucím odboru, přičemž vyhodnotí důležitost a naléhavost obsaženého sdělení a učiní bezodkladně potřebné kroky k řešení podnětu.

Na **vyhledávání** ohrožených dětí uvedených v § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o SPOD“), **se podílí každý pracovník SPOD** tak, že:

- při pobytu v terénu si všímá, zda se pohybují po veřejném prostranství děti, které by měly být ve vyučování,
- je ve spojení s dětskými lékaři a školami působícími ve správním obvodu,
- je v pravidelném kontaktu s výchovnými poradci škol a dalšími školskými pracovníky,
- vyhledává a monitoruje ohrožené děti při sociálních šetřeních, při konzultacích s rodiči a osobami odpovědnými za výchovu, zabývá se i oznámeními sousedů a jiných osob, včetně anonymních oznámení,
- oznámení přijímá ve formě písemné, e-mailem, telefonicky i ústně,
- využívá činnosti Komise pro sociálně-právní ochranu dětí na MMB,
- využívá porad pracovníků odboru
- pořádá v případě potřeby případové konference,
- využívá oznámení učiněných na základě ust. § 10 odst. 4 zákona o SPOD (lékaři, školy, Policie ČR i Městská policie Brno oznamují skutečnosti nasvědčující tomu, že se jedná o ohrožené dítě),

- využívá oznámení dítěte, které se může na orgán SPOD obrátit i bez vědomí rodičů anebo osob odpovědných za výchovu, dle ust. § 8 odst. 1 zákona o SPOD (dítě, které se schopno formulovat své vlastní názory, má právo pro účely sociálně-právní ochrany tyto názory svobodně vyjadřovat),
- sleduje, zda je zamezováno v přístupu dětí do prostředí, které je z hlediska jejich vývoje a výchovy ohrožující (§ 10 odst. 1 písm. e) zákona o SPOD),
- je ve spojení se zástupci dalších úřadů městských částí, které vykonávají agendu SPOD.

7b)

Orgán sociálně-právní ochrany v rámci preventivních aktivit spolupracuje s dalšími fyzickými osobami, právníckými osobami a orgány veřejné moci, zejména s orgány územní samosprávy, pověřenými osobami, poskytovateli sociálních služeb, zástupce škol a školských zařízení, Policií České republiky, probační a mediační službou, soudem, státním zastupitelstvím, poskytovateli zdravotních služeb, případně dalšími fyzickými osobami, právníckými osobami a orgány veřejné moci zúčastněnými na péči o ohrožené děti podle místních potřeb a podmínek. Všechny uvedené subjekty mohou formu spolupráce v rámci výše uvedeného zvolit tým pro děti a mládež.

OSPOD spolupracuje v prevenci se školami a jinými institucemi, které se zaměřují na péči o rodinu a děti, kde komunikuje s výchovnými poradci a odpovědnými pracovníky. OSPOD se účastní výchovných komisí, na kterých jsou projednány výchovné problémy dítěte v případě, že se škole nedaří pomocí jí nastavených výchovných opatření zlepšit chování nebo docházku dítěte do školy. Na tomto úseku je v MČ Brno-Vinohrady zavedena účelná praxe, kdy se zejména kurátorské záležitosti se školami řeší dlouho před vznikem potenciálního problému (záškoláctví, drogy, deprese, výchovné a vrstevnické problémy). Kurátor se účastní schůzek s rodiči ve škole a informuje je o možnostech řešení situace i o úloze OSPOD, vše ve spolupráci s výchovným poradcem.

Orgán SPOD ÚMČ Brno-Vinohrady provádí **preventivní aktivity** na všech úrovních:

- **primární** prevence se zaměřuje na všechny skupiny obyvatel a poskytuje se zejména formou informací způsobem v místě obvyklým (zpravodaj, www stránky, nástěnky),

- **sekundární** prevence je zaměřena na určitou rizikovou skupinu, provádí se zejména spoluprací s organizacemi, které se skupinou pracují (školy, školská zařízení, tělocvičné jednoty, střediska volného času, zařízení sociálních služeb atd.),
- **terciální** prevence využívá pracovník SPOD v případě, kdy je třeba zabránit opakování závadového chování nebo jiných negativních jevů, u konkrétních klientů.

Pracoviště OSPOD ÚMČ Brno – Vinohrady má zmapovány subjekty, které mají ve své náplni preventivní aktivity v oblasti sociálně-právní ochrany a které spolupracují s dětmi a jejich rodinami. Uvedené kontakty na subjekty jsou průběžně aktualizovány a koordinátoři případů je aktivně využívají.

Orgán SPOD přitom spolupracuje mimo jiné s:

- pověřenými osobami, poskytovateli sociálních služeb, zařízeními pro děti a dalšími subjekty při realizaci sociální práce za účelem předcházení ohrožení dětí a za účelem sanace rodiny,
- pověřenými osobami při využití výchovně rekreačních táborů pro děti,
- poskytovateli sociálně-aktivizačních služeb, azylovými domy, domy na půli cesty, nízkoprahovými zařízeními pro děti a mládež, středisky výchovné péče, kontaktními centry,
- rodiči a osobami odpovědnými za výchovu dětí a doporučuje jim konkrétní pomoc,
- zástupci škol a školských zařízení, přitom se aktivně účastní workshopu a besedy s rodiči žáků,
- zástupci zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc,
- poskytovateli zdravotních služeb,
- státním zastupitelstvím při podávání návrhů a podnětů na ústavní nebo ochrannou výchovu,
- Policií ČR při vyhledávání ohrožených dětí v restauracích, hernách